

EXPUNERE DE MOTIVE

România, ca și celelalte state în curs de aderare la Uniunea Europeană, trebuie să introducă în legislație acquis-ul comunitar în domeniul social. Acest lucru presupune peste 75 de directive, în vigoare la ora actuală, privind munca, sănătatea și siguranța la locul de muncă, egalitatea de tratament între bărbați și femei, combaterea discriminării etc. Acquis-ul include, de asemenea, dispoziții referitoare la incluziunea socială și un regulament care coordonează sistemele de securitate socială. În acest sens, țările candidate trebuie să asimileze dispozițiile prin care se stabilesc principiile politicilor sociale și economice, să garanteze drepturile sociale în conformitate cu angajamentele aumate prin programele de combatere a excluziunii sociale.

Un aspect inevitabil pentru țările în curs de aderare cum este România este adoptarea „Metodei deschise de coordonare” în procesul de incluziune socială. De fapt, începând cu anul 2002 România a fost inclusă treptat în acest proces al metodei deschise de coordonare.

Strategia de la Lisabona subliniază că politica de incluziune socială trebuie să aibă o abordare multidimensională în ceea ce privește grupurile țintă. Se menționează că obiectivele stabilite cum ar fi ocupare deplină, locuri de muncă de calitate și coeziunea socială trebuie să fie transpuse în priorități clare și măsurabile: investirea în capitalul uman, îmbunătățirea adaptabilității locurilor de muncă, modernizarea protecției sociale, favorizarea egalității de șanse, în special între bărbați și femei și promovarea incluziunii sociale.

Sistemul național de asistență socială, componentă a sistemului național de protecție socială, așa cum este în prezent, în cea mai mare parte are meritul de a reduce situațiile de dificultate, dar în mică măsură asigură dezvoltarea capacităților și a resurselor de depășire a acestor situații. Concluzia cercetătorilor în domeniu este aceea că variabila strategică cheie a perfecționării sistemului, în momentul actual se plasează la nivel național. Dincolo de

resursele locale care ar putea fi mai bine utilizate, dificultățile majore sunt induse de problemele globale ale sistemului.

Urmare auditului realizat de către Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei cu sprijinul tehnic și financiar al proiectului PHARE RO 0108.02 „Construcția instituțională a serviciilor sociale în România”, s-a constatat că sistemul de prestații și servicii sociale implementat până la sfârșitul anului 2004 prezintă unele disfuncționalități, dintre care se pot evidenția următoarele:

Lipsa coordonării unice a politicilor și programelor destinate copiilor, familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice etc., la nivel central, ceea ce face imposibilă dezvoltarea unui sistem național coerent de servicii sociale, evaluarea și monitorizarea acestuia, cu atât mai mult cu cât la nivel teritorial s-a organizat, în temeiul Legii nr.272/2004 privind protecția drepturilor copilului, o structură ce gestionează în mod unitar problematica în domeniu. Totodată, sistemul de informații necesar evaluării impactului aplicării legilor în domeniu, precum și stabilirii tendințelor de dezvoltare se află într-o fază incipientă. În prezent se colectează doar informații primare privind numărul beneficiarilor din diferitele scheme de prestații în bani și sumele globale alocate pentru aceste scheme, la nivel central neexistând informații privind numărul furnizorilor de servicii sociale, tipologia serviciilor sociale acordate efectiv în România.

În ceea ce privește administrarea și gestionarea prestațiilor sociale se poate menționa că aceasta este lipsită de eficiență și eficacitate, deoarece plata acestora se realizează de o multitudine de instituții, atât la nivel central, cât și la nivel local. Aceasta conduce la imposibilitatea realizării unor evaluări reale a numărului de beneficiari și a sumelor cheltuite din bugetul de stat, dar mai ales la imposibilitatea evaluării impactului programelor de asistență socială asupra beneficiarilor. Neomogenitatea gestionării prestațiilor la nivel național, diferențele între standardele folosite conduc la imposibilitatea furnizării de informații coerente necesare decidenților în vederea realizării unei coordonări strategice. Crearea unui sistem de informații integrat și unitar la nivel național

pentru prestații sociale prin informatizarea gestionării acestora pare să fie soluția unică pentru crearea unui sistem modern de gestionare a prestațiilor, iar acest lucru trebuie să se facă de o manieră cât mai flexibilă, folosind tehnologii noi, moderne și adaptabile oricăror schimbări.

Existența unui sistem fragmentar și limitat de inspecție în domeniul social, ținut doar pe anumite categorii de beneficiari, nu poate garanta accesul egal al cetățenilor la drepturile sociale. Totodată se constată o lipsă a monitorizării aplicării legislației în vigoare, precum și a calității serviciilor sociale furnizate.

În acest context, unul din obiectivele majore ale reformei promovate în domeniul prestațiilor și serviciilor, materializat prin proiectul de Lege privind sistemul național de asistență socială devine realizarea unui cadru unic responsabil cu organizarea și coordonarea sistemului de asistență socială, elaborarea politicilor și programelor în domeniu într-o manieră coerentă și unitară, stabilirea modalităților eficiente de finanțare, precum și a tipurilor de prestații și categoriilor de beneficiari.

Nivelul scăzut de aplicare și implementare a legislației în zona prestațiilor și serviciilor sociale constituie o problemă gravă, iar Guvernul trebuie să depună eforturi pentru a asigura o mai bună implementare a legislației, prin sensibilizarea opiniei publice, formarea (și perfecționarea) profesională a funcționarilor publici și printr-un proces de elaborare a legislației mai eficient, realist și mai cuprinzător.

În această privință, este absolut crucial ca Ministerul Muncii Solidarității Sociale și Familiei să elaboreze și să aprobe direcții strategice clare, care să stabilească un plan realist pentru (re)organizarea sistemului în anii următori și care să ia în considerare principiile de bază ale gestionării schimbării. Consultarea și implicarea propriului personal și a autorităților și agențiilor din subordine (Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Autoritatea Națională pentru Persoane cu Handicap, Agenția Națională pentru Protecția Familiei, Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse) de la nivel central este esențială în acest sens. Reorganizarea poate reuși doar dacă se

asigură o colaborare mai strânsă și coordonarea cu celelalte ministere relevante cu responsabilități importante în domeniile adiacente (cum sunt Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării), cu celelalte două niveluri de guvernare, respectiv autoritățile județene și autoritățile locale (care în contextul descentralizat actual al organizării serviciilor sociale au responsabilități imense în ceea ce privește finanțarea și acordarea serviciilor, dar nu au structurile, resursele umane și bugetul necesare pentru a implementa legislația), cu sfera largă a serviciilor sociale și cu publicul.

Urmare acestor constatări a apărut tot mai evidentă necesitatea revizuirii imediate a Legii nr.705/2001, legea fundamentală privind sistemul de asistență socială, nu numai pentru a clarifica terminologia, distribuirea responsabilităților între diferitele niveluri de guvernare, precum și multe alte aspecte legate de organizarea și structura sistemului. Legea trebuie schimbată și pentru a elimina neconcordanțele actuale cu alte acte normative introduse, cum ar fi Ordonanța Guvernului 86/2004 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.68/2003 privind serviciile sociale și legislația din domeniul protecției copilului.

Construcția unui sistem coerent și coordonat în domeniul asistenței sociale reprezintă angajamentul pe care România și l-a asumat prin documentele programatice care stabilesc condițiile aderării României la structurile Uniunii Europene, acestea fiind incluse în Programul de măsuri prioritare pentru integrarea europeană, precum și în Foaia de parcurs comunicată de Comisia Europeană.

Totodată se propune modificarea legii pentru a încorpora noile structuri instituționale planificate a fi implementate până în anul 2007 așa cum au fost aprobate în data de 16 iunie 2005 de către Guvernul României prin „Memorandumul privind reforma instituțională în domeniul asistenței sociale”:

- *Inspecția Socială*, cu scopul controlării implementării legislației în domeniu, precum și inspectarea activității instituțiilor implicate în asistența socială.

Inspecțiile realizate de această nouă structură privește toate instituțiile publice și private de la nivel național și local, responsabile cu furnizarea prestațiilor și serviciilor sociale.

- *Agencia Națională pentru Prestații Sociale*, instituție subordonată Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, pentru asigurarea unui sistem unitar de plată și gestiune a tuturor prestațiilor sociale.
- *Observatorul Social*, cu scopul creșterii capacității Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei de a defini politici sociale adecvate și de a lua decizii care se adresează nevoilor familiilor și grupurilor vulnerabile din România.

Pe lângă crearea unei noi structuri organizaționale actul normativ urmărește, în principal:

- definirea principiilor aflate la baza acordării prestațiilor și serviciilor sociale (respectarea demnității umane, universalitatea drepturilor, solidaritatea socială, subsidiaritatea și parteneriatul);
- crearea unui sistem unitar de prestații sociale orientat spre categoriile defavorizate, având drept scop totodată, instituirea unor măsuri active destinate persoanelor aflate în situație de nevoie acută, pentru evitarea marginalizării sau excluderii sociale;
- creșterea gradului de implicare a consiliilor locale în scopul identificării problemelor sociale reale din teritoriu și elaborării unor strategii viabile de dezvoltare socială;
- definirea importanței parteneriatelor cu reprezentanții societății civile pentru dezvoltarea programelor de servicii sociale;
- favorizarea creării unui sistem de servicii sociale organizat și structurat;
- definirea categoriilor de personal care activează în domeniu;
- stabilirea surselor de finanțare necesare funcționării sistemului național de prestații și servicii sociale, astfel încât măsurile promovate să prevină sau să limiteze situațiile de risc social; bugetul alocat anual reflectă

efortul statului de a aduce o contribuție activă la prevenirea și combaterea marginalizării și excluderii sociale.

Legea va permite actelor normative inițiate în domeniu, să prevadă reglementări specifice, în strictă concordanță cu situațiile de risc social aflate într-un proces continuu de evoluție. Ca urmare, o serie de articole ale prezentului proiect de lege au un conținut cu caracter general pentru a nu limita sau obstrucționa pe viitor procesul legislativ privitor la măsuri de asistență socială punctuale.

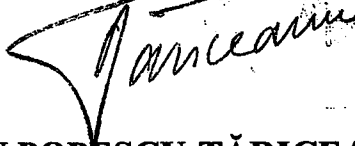
Actul normativ promovează consolidarea coeziunii sociale, prin stimularea solidarității în cadrul comunității, față de cele mai vulnerabile categorii de persoane, potrivit Recomandării Consiliului 92/441/CEE din 24 iunie 1992 privind criteriile comune referitoare la resurse și prestații suficiente în sistemele de protecție socială.

Obiectivele propuse prin prezenta de lege orientează politica socială către armonizarea cu obiectivele fundamentale ale Uniunii Europene, prevăzute în Recomandarea Consiliului 92/442/CEE din 27 iulie 1992 privind convergența obiectivelor și politicilor de protecție socială, în sensul că, persoanele excluse, care nu s-au putut integra sau reintegra pe piața muncii și care sunt lipsite de mijloace de subzistență, trebuie să poată beneficia de prestații și resurse suficiente, adaptate la situația lor personală.

La elaborarea proiectului de lege au fost îndeplinite procedurile prevăzute de Legea nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, precum și cele prevăzute de Hotărârea Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale administrației publice locale la proiectele de acte normative.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind sistemul național de asistență socială, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU